

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Selekce pomocného slovesa v současné italštině

Diplomantka: Bc. Lucie Sirová

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: dott. Fabio Ripamonti, Ph.D.

Rozsah: 98 stran vč. bibliografie a vlastních příloh

Cílem předkládané diplomové práce je sledovat a empiricky ověřovat faktory, které ovlivňují variabilitu pomocných sloves v italských složených časech.

Teoretické základy práce se opírají nejprve o italské a české gramatiky, které autorka využívá k představení obecných principů tvorby složených časů a selekce pomocných sloves v italštině. Problematické otázky selekce auxiliárů byly v lingvistice zkoumány zejména z pozice generativní gramatiky a zasahují i do obecnějších otázek lexikálního aspektu italských sloves a příslušných sémantických rolí. Z těchto oblastí si autorka vybrala další relevantní prameny, zejm. Vendlerovu klasifikaci sémantických či aspektových tříd, dále představila Perlmutterovu inakuzativní hypotézu a dvě studie, které z se pozic generativní gramatiky pokusily formulovat principy závislosti lexikálně-sémantických vlastností slovesa na selekci auxiliáru (Soraceová, Bentleyová).

Pro vlastní výzkum zvolila excerpci dat z korpusů ItWac a Coris. Vychází ze sedmi sémantických typů sloves dle klasifikace Antonelly Soraceové, které mají mít různou míru preference pro *avere*, resp. *essere*. U každého typu vybrala cca 10-20 pilotních zástupců, pro které sledovala poměry auxiliárů v obou korpusech. Nakonec dospěla k závěru, že principy formulované A. Soraceovou v zásadě platí a reálná data vykazují dokonce menší míru variability pomocných sloves než předpokládá tato autorka.

Téma této diplomové práce je poměrně obtížné, neboť vychází z nesnadno uchopitelných teoretických rámců a také empirické ověření vyžaduje kontrolu mnoha faktorů. Autorce se však podařilo své cíle poměrně úspěšně splnit. Teoretický rámec je popsán adekvátně, jen místy najdeme chyby v interpretaci a/nebo překladu termínů; např. *unaffected processes* jsou překládány jako **nekontrované děje** (s. 34) a *affecting processes* jako **ovlivněné děje** (s. 34), přičemž v originále se opozice *affecting/unaffected* vztahuje k tomu, zda je podmět dějem nějakým způsobem zasažen či nikoli.

U empirického výzkumu by bylo vhodnější pečlivěji selektovat kandidátská slovesa a pracovat přitom s referenčními slovníky (nejlépe *Zingarelli*, příp. *Sabatini-Colletti*), aby výsledky nebyly narušovány těžko filtrovatelnou polysémií, resp. možností alternativních tranzitivních či zvrtných konstrukcí. Korpusové dotazy jsou po technické stránce provedeny správně a autorka se snažila i vyfiltrovat šum v datech, což se jí do značné míry podařilo. Významy sloves a jejich valenčních konfigurací jsou vesměs také interpretovány správně, na omyly jsem narazil zřídka (např. polysémie slovesa *vivere* na s. 42 neodpovídá české opozici *žít/zažít*, ale je dána spíše telicitou vs. atelicitou daného děje – *žít* ve smyslu „být na živu /do smrti/“ vs. *žít někde* ve smyslu „strávit nějaký čas na určitém místě“). Při interpretaci četností jednotlivých auxiliárů by bylo vhodné odlišovat *type frequency* a *token frequency* – jinak místy není zcela jasné, k čemu se dané procentuální údaje vztahují.

Po formální stránce práce splňuje všechny požadavky.

Závěr:

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě s návrhem na hodnocení **velmi dobře**.

.....
doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 12. srpna 2020